

Geachte heer/mevrouw, L.S.,

In reactie op het voorstel van wet tot wijziging van de leerplichtwet en de wet op het onderwijstoezicht.

Allereerst willen wij u hartelijk danken voor uw inzet voor deze kleine, maar betrokken, groep thuisonderwijzers. Wij stellen het op prijs dat u met ons meedenkt en zich voor ons wilt inzetten.

Helaas kunnen wij ons als thuisonderwijsouders niet vinden in dit wijzigingsvoorstel, om vele redenen, waarvan wij de belangrijkste willen uitlichten. In het eerste deel de inhoudelijke argumenten; in het tweede deel de onderliggende maatschappelijke argumenten.

1. Inhoudelijke argumenten

- a. **Wetswijziging onnodig.** Wij menen dat de noodzaak tot wijziging van de wet niet afdoende is onderbouwd. Weliswaar is genoemd dat er onvoldoende is geborgd dat kinderen die vrijstelling hebben ontvangen van de inschrijfplicht ook daadwerkelijk kwalitatief onderwijs ontvangen. Doch is dit ook werkelijk een probleem? Is er onderzocht of er kinderen zijn die geen onderwijs krijgen nadat zij zijn vrijgesteld van de inschrijfplicht? Wij menen dat dit niet is onderzocht en dat hier ook geen sprake van is. De ouders die kiezen voor deze richting, doen dit na uitgebreid vooronderzoek. Het feit dat men weet dat deze keuze bestaat geeft al aan dat zij zich bovengemiddeld hebben verdiept in de onderwijsopties. Daarnaast offeren deze ouders heel wat op om thuisonderwijs te geven. Een tweede inkomen is doorgaans bijvoorbeeld niet mogelijk. Het is niet logisch dat deze ouders vervolgens geen onderwijs gaan geven. Deze wet lijkt daardoor iets te willen reguleren wat geheel geen probleem is.
- b. **Voorstel wetswijziging onduidelijk.** Het voorstel is op veel punten onduidelijk: wat wordt bijvoorbeeld verstaan onder: "voldoende bewijs voor pedagogische bekwaamheid"; "een goede leeromgeving"; "toereikende leermiddelen"; "incidentele samenwerking met andere gezinnen"? Wordt een bezoek van de onderwijsinspectie van te voren aangekondigd? Het is lastig om te reageren op een voorstel dat op veel punten nog zo onduidelijk is. Tegelijkertijd vrezen wij dat deze onduidelijkheid vrijheid biedt aan het naar eigen inzicht invullen van dit wetsvoorstel door de onderwijsinspectie, waartegen ouders én kinderen dan onbeschermd zijn.
- c. **Kwalitatief onderwijs.** In het voorstel wordt genoemd dat door deze nieuwe wet de kwaliteit van het onderwijs van thuisonderwijs beter geborgd wordt. Ook hier weer de vraag: is er onderzocht of de kwaliteit van thuisonderwijs inderdaad van minder niveau is dan schoolonderwijs? Welke onderzoeken hiernaar heeft u geraadpleegd? En als hier al sprake van is, wordt dat in dit wetsvoorstel opgelost? Of wordt er opnieuw iets geregeld wat geen probleem is? Wereldwijd krijgen miljoenen kinderen thuisonderwijs in allerlei mate van regulering⁽¹⁾. Wat zijn de verschillen hiertussen en welke regulering komt als beste onderwijs uit de bus ten aanzien van de kwaliteit?

- d. **Vertrouwen.** Waar is het vertrouwen in ouders en in burgers? Uit het hele wetsvoorstel blijkt een soort wantrouwen tegen het kunnen en de intenties van de ouders die thuisonderwijs geven. Wantrouwen oogst wantrouwen. Waarom moet dit voorstel geschreven worden om zoveel controle uit te oefenen zonder dat blijkt dat er een noodzaak is? Wij hebben onze kinderen ook leren lopen, praten, fietsen, en dat allemaal zonder pedagogisch diploma, zonder overheidscontrole en zonder opgelegde regels - gewoon omdat ouders dat kunnen. Wij zijn inmiddels al een aantal jaren gevorderd op het thuisonderwijspad en hebben onze kinderen leren lezen en rekenen, geven geschiedenisles, aardrijkskunde en biologie, maar ook koken, naaien en timmeren. Dat doen wij op een manier die aansluit bij elk individueel kind. Elk kind leert anders. Sommige kinderen leren de tafels al springend op de trampoline en meetkunde aan de hand van het bouwen van een speelhuisje in de tuin. Ook dat is thuisonderwijs, iets dat je op school niet kunt bieden en ook niet in een onderwijsplan kunt vatten. Het feit dat wij ouders zijn, kwalificeert ons automatisch als onderwijzer. De hele relatie ouder-kind is er één van onderwijs. Vertrouw erop dat ook dit goed gaat.
- e. **Thuisonderwijs vs schoolonderwijs thuis.** Door de manier waarop het voorstel is geschreven lijkt het erop dat thuisonderwijs verandert in schoolonderwijs thuis. Thuisonderwijs en schoolonderwijs zijn wezenlijk verschillend. Schoolonderwijs is erop gericht een grote groep kinderen zo gelijkmatig mogelijk materiaal aan te bieden, omdat je nu eenmaal als leerkracht niet 30x individueel onderwijs kunt geven. Het toetsen is hier een voorbeeld van. Je toetst om het niveau van je hele klas en van elk kind individueel te meten. Dat hoeven wij als ouders niet, ik ken het niveau van mijn kind. Ik weet wat het kan en wat het niet kan. Ik weet waar het klaar voor is en waarvoor nog niet. Het toetsen is daarvoor niet nodig en juist belastend omdat het onnodig druk met zich meebrengt. Wat gebeurt er immers als je de toets niet haalt of niet op het gewenste niveau bent? Stel dat het kind er gewoon nog niet aan toe is? Daarnaast is het gevaar dat er naar een toets toegewerkt gaat worden, in plaats van uit de natuurlijk aangeboren nieuwsgierigheid die kinderen eigen is. Door de kwaliteit te reguleren op de voorgestelde manier breng je juist de kwaliteit naar beneden! Je bereikt het tegenovergestelde van wat je beoogt.
- f. **Huisbezoek.** Het druist in tegen onze vrijheden om de Leerplichtambtenaar of onderwijsinspectie thuis te ontvangen. Ons thuis is ons privé, ook als wij daar onderwijs geven. Het toezicht op ons als thuisonderwijzers op zich en in ons privé in het bijzonder tast ons gevoel van vrijheid en veiligheid aan. Zeker als u met zeer jonge kinderen al thuis in gesprek wilt gaan. Dit onzekere gevoel wordt versterkt door de inhoud waarop getoetst wordt. Het is geheel onduidelijk wat de toetsingscriteria zijn. Wanneer is het plan voldoende? Wanneer is het richtingsbezwaar voldoende onderbouwd? Dat brengt veel onzekerheid voor ons als ouders met zich mee en daarmee ook op onze kinderen. Continu leven wij in spanning of iets voldoende is of niet. Hierbij speelt ook nog dat de inspecteurs speciaal hierop opgeleid worden. Door wie? Door iemand uit het Thuisonderwijsveld? Of iemand uit het regulier onderwijs zonder kennis van het eigene van thuisonderwijs? Als de overheid zelf deze opleiding ter hand neemt biedt dat niet veel hoop voor thuisonderwijs, aangezien dit gehele plan niet getuigt van diepgaande kennis van wat thuisonderwijs nu

feitelijk is. Maak daarom van thuisonderwijs een geheel legale optie zonder al dat toezicht waarbij iedereen zich onveilig en onzeker voelt.

- g. **Dagindeling en locatie.** Thuisonderwijs vindt 24/7 plaats, waar dan ook. Bij het ontbijt, avondeten, en als een kind niet kan slapen ook 's nachts als we naar de sterren kijken. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en stellen veel vragen. Ook zijn ze vaak heel gemotiveerd om te helpen met allerlei klusjes in en rond het huis. Als gemotiveerde thuisonderwijsouders kun je daar vaak handig op inspringen door hier op een creatieve manier mee om te gaan. Zo kunnen veel "vakken" aan bod komen: bijvoorbeeld lezen door het bestuderen van het recept tijdens het samen koekjes bakken; rekenen door de puntentelling bij te houden tijdens een gezellig bordspel met het hele gezin; aardrijkskunde door het samen bestuderen van de wegenkaart tijdens een uitstapje; of biologie door het samen zoeken naar beestjes in de tuin of in het bos. Die vragen en momenten beginnen niet pas om half 9 's morgens en eindigen niet om 3 uur 's middags, maar beginnen bij het wakker worden en gaan door tot en met het naar bed brengen. Daarnaast pleiten wij voor vrijheid om te reizen en excursies te ondernemen. Wij hebben geïnvesteerd in museumkaarten voor het hele gezin en maken daarvan graag gebruik om bijvoorbeeld de Romeinse tijd tot leven te laten komen. Dit is voor de kinderen juist verrijkend. En waarom slechts "incidentele samenwerking met andere gezinnen"? Wat wordt verstaan onder "incidenteel"? Het is waardevol om zulke excursies samen te maken met andere gezinnen. Deze interactie met andere kinderen van verschillende leeftijden is juist bevorderend voor de sociale ontwikkeling van onze kinderen, iets waar veel critici van thuisonderwijs zich juist zorgen over maken. Het moge duidelijk zijn: thuisonderwijs is geen manier van lesgeven maar een manier van leven. Het hele leven is voor ons thuisonderwijs. Een onderwijsplan waarin tijd, locatie en inhoud worden vastgelegd is een beperking van thuisonderwijs in plaats van een aanvulling. De kracht van thuisonderwijs wordt hierdoor ondermijnd!
- h. **Pedagogisch-didactische bekwaamheid.** Wat wordt verstaan onder voldoende bewijs hiervoor? Als een ouder het kind bijvoorbeeld goed en vlot leert lezen, is dit dan niet voldoende bewijs van deze bekwaamheid? Ouders doen deze bekwaamheid op tijdens het opvoeden van hun kinderen, in de praktijk. En waarom wordt er gesproken over "de ouder [dus: één] die het onderwijs verzorgt"? Het vorige punt moge duidelijk maken dat beide ouders betrokken (kunnen) zijn bij het geven van thuisonderwijs. De ene ouder is misschien beter in rekenen en de andere in taal; beide ouders kunnen elkaar daarin mooi aanvullen.
- i. **Recht om gehoord te worden.** Wordt dit ook gedaan bij schoolgaande kinderen? Wordt hen ook gevraagd of ze graag naar school gaan, of toch liever thuisonderwijs krijgen?

2. Onderliggende argumenten

a. Grondwet.

In de Nederlandse grondwet worden in de artikelen 6, 10 en 12 respectievelijk het recht op vrijheid van Godsdienst, privacy en huisrecht vastgelegd⁽²⁾. Elk van deze artikelen worden in het nieuwe wetsvoorstel

terzijde geschoven. Het betreft hier onze grondrechten, die enkel terzijde mogen worden geschoven indien daar zwaarwegende redenen voor te noemen zijn. Zoals uit onze overwegingen in deel 1 is gebleken ontbreken door onderzoek gefundeerde redenen om de grondwet te overrulen. Het overrulen van de grondwet is daardoor een onevenredig zwaar middel om controle op thuisonderwijs te reguleren.

- b. **Rol van de overheid.** In de toelichting bij het wetsvoorstel noemt u onder andere dat dit voorstel invulling geeft aan de zorg van de VN-commissie voor de rechten van het kind⁽³⁾ In dit uitgebreide document van de VN-commissie worden 2 zinnen aan thuisonderwijs besteed: paragraaf G punten 50 en 51:

50: The Committee is concerned about: (...) Lack of monitoring of the quality of home-schooling;

51: In the light of its General comment No. 1 (2001) on the aims of education, the Committee recommends that the State party: (...) Monitor the quality of home-schooling and ensure that such children do not lag behind their peers in regular schools;

Het gebruik van de constructie *such children* in deze zinsconstructie is wat verwarrend, want de enige kinderen die in punt 51 worden genoemd zijn school-dropouts in punt b en die worden waarschijnlijk niet bedoeld? Tenzij de commissie dit wel bedoelt en zich enkel zorgen maakt over thuisonderwijs van school-dropouts en niet van regulier thuisonderwijs?

Hoe dan ook, aangenomen dat middels een onjuiste zinsconstructie bedoeld wordt dat het gaat om regulier thuisonderwijs, blijft het onduidelijk waardoor de commissie zich zorgen maakt. In het document wordt niet onderbouwd waar de notie vandaan komt dat thuisonderwezen kinderen achterstand zouden oplopen ten opzichte van hun *peers*. Zonder onderbouwing zou evengoed het omgekeerde gezegd kunnen worden: *ensure that regular schooled children do not lag behind their homeschooled peers.*

In dit licht is het nog vreemder dat in punt 51 naar de General comment No. 1 (2001) on the aims of education⁽¹¹⁾ wordt verwezen, waarin het lijkt of de VN commissie voor de rechten van het kind een promotie voor thuisonderwijs heeft willen maken:

"Education" in this context goes far beyond formal schooling to embrace the broad range of life experiences and learning processes which enable children, individually and collectively, to develop their personalities, talents and abilities and to live a full and satisfying life within society"

En ook: *"The aims are: the holistic development of the full potential of the child."*

Evident dat dit niet aansluit bij het wetsvoorstel waarin juist beperkingen staan in plaats van een *broad range of life experiences*. Homeschooling gaat per definitie verder dan formele scholing en gaat per definitie uit van

de holistische ontwikkeling van het kind, zoals ook blijkt uit het eerste deel van dit commentaar op het wetsvoorstel.

Voor verdere onderbouwing van de punten 50 en 51 wordt ook verwezen naar de artikelen 28 tot 31 van weer een ander document⁽⁴⁾. Onduidelijk echter is waarom naar deze artikelen en dit document wordt verwezen daar in het gehele document het woord home-schooling (in welke schrijfwijze dan ook) niet wordt genoemd. Het blijft dus een vraagteken waarop de VN-commissie en daarmee ook de opstellers van deze wet zich baseren om de zinsnede "*do not lag behind their peers in regular schools*", op deze negatieve manier te formuleren.

Het bekruipt ons het gevoel dat regulering in de wet wordt vastgelegd omwille van de VN, en niet omwille van de ouders die het betreft. Uiteindelijk is de wetgever (niet de VN) gekozen omwille van het volk, zoals dat in preambule van de onafhankelijkheidsverklaring van de VS (1776) treffend is opgenomen⁽⁵⁾:

'We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness.--That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed, --That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness.'

In ons eigen land stelt het Plakkaat van Verlatinghe (1581) iets soortgelijks⁽⁶⁾:

'De vorst regeert bij de gratie van zijn onderdanen en moet met recht en reden over hen regeren, hen beschermen en liefhebben zoals een vader zijn kinderen liefheeft en zoals een herder met hart en ziel zijn schapen beschermt.'

De rol van de overheid is er daarmee een van dienend leiderschap, zoals de Heere Jezus ons dat heeft voorgedaan, *Mattheus 20:25-28*⁽⁷⁾. Het kan en mag daarmee niet onevenredig zwaar toezicht houden op haar onderdanen. Zeker niet waar het fundamentele vrijheden als geloof en privé betreft. En het mag zich daarbij zeker niet laten leiden door externe organisaties die niet zijn aangewezen door de onderdanen van de Nederlandse wetgever middels een democratisch proces.

Conclusie

De wetswijziging sluit niet aan bij de vorm en inhoud van thuisonderwijs. Sterker nog: het ondermijnt de kracht van thuisonderwijs. De wetswijziging is onvoldoende onderbouwd door gedegen onderzoek naar de huidige staat van thuisonderwijs en de noodzaak van regulering. Alternatieve vormen van onderwijs en toezicht zijn niet voldoende afgewogen in dit wetsvoorstel. In het wetsvoorstel dat er nu ligt worden onze vrijheden te ver ingeperkt, de overheidsbemoediging te groot en is er te veel inbreuk op de privé sfeer qua geloof en privacy. Als dit wetsvoorstel gerealiseerd wordt, overwegen wij serieus te gaan emigreren, zoals enkelen ons al zijn voorgedaan en anderen ook deze

overweging maken. Nederland verliest daarmee een groep burgers, die bovengemiddeld betrokken is bij de samenleving, bovengemiddeld actief is in verenigingsleven en die de opvoeding en het onderwijs van de volgende generatie zeer serieus neemt, voortvloeiend uit ons geloof. Het zou een schande en groot verlies zijn voor Nederland als deze groep haar rechten wordt ontnomen of zelfs zou emigreren. Nederland, een land dat van oudsher bekend staat om haar vrijheden. Een land dat om die reden onderdak bood aan religieuze vluchtelingen zoals 400 jaar geleden de Pilgrim Fathers⁽⁸⁾ en een eeuw later aan de Hugenoten⁽⁹⁾. Een land dat zijn vrijheid altijd bevochten heeft; zoals onze vader des vaderlands in 1564 al zei: "Ik kan niet goedkeuren dat vorsten over het geweten van hun onderdanen willen heersen en hun de vrijheid van geloof en godsdienst ontnemen."⁽¹⁰⁾

Met vriendelijke groet,

Ing. H.P.S. & Ir. M.S.-v.L., Bezorgde Ouders

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Homeschooling_international_status_and_statistics
2. https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vkugbqv dq7wh/hoofdstuk_1_grondrechten
3. <https://www.refworld.org/docid/566fc5a04.html>
4. <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=555dd3624>
5. https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Declaration_of_Independence
6. <http://www.nederlandseonafhankelijkheid.nl/geschiedenis/placcaat-van-verlatinghe-in-modern-nederlands/>
7. <https://herzienestatenvertaling.nl/teksten/matthe%C3%BCs/20>
8. https://nl.wikipedia.org/wiki/Pilgrim_Fathers
9. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hugenoten>
10. <https://npofocus.nl/artikel/7598/hoe-wordt-willem-van-oranje-vader-des-vaderlands#:~:text=Op%2031%20december%201564%20pleit,van%20geloof%20en%20godsdienst%20ontnemen.%22>
11. [https://www.ohchr.org/EN/Issues/Education/Training/Compilation/Pages/a\)GeneralCommentNo1TheAimsofEducation\(article29\)\(2001\).aspx](https://www.ohchr.org/EN/Issues/Education/Training/Compilation/Pages/a)GeneralCommentNo1TheAimsofEducation(article29)(2001).aspx)